

B. MÜDAHALE BİÇİMLERİ&PLAN KARARLARI

1. ÜLKE VE BÖLGESİ İÇİNDE BAŞKENT ANKARA

1.1. COĞRAFİK KONUM

İç Anadolu Bölgesinin Yukarı Sakarya Bölümünde yer alan Ankara, 38° 33' ve 40° 47' kuzey enlemleriyle 30° 52' ve 34° 06' doğu boylamları arasında yer almaktadır. 2000 yılı nüfus sayımı verilerine göre, 4.007.860 kişilik nüfusuyla Türkiye'nin ikinci, 25.706 km² yüzölçümüyle üçüncü büyük ili olan Ankara, Türkiye Cumhuriyetinin Başkentidir.

Kuzeyde Bolu ve Çankırı, doğuda Çorum, Kırıkkale, Kırşehir, güneyde Aksaray ve Konya, batıda ise Eskişehir illeriyle çevrili olan Ankara il nüfusunun %88,34'ü şehir, %11,66'sı kırdaki yaşamaktadır. Ankara iline bağlı 24 ilçe, 19 bucak ve 926 köy bulunmakta, Ankara Büyükşehir Belediyesi kapsamında ise Altındağ, Çankaya, Etimesgut, Gölbaşı, Keçiören, Mamak, Sincan ve Yenimahalle ile 5216 Sayılı Kanun uyarınca 2004 yılında Büyükşehir Belediyesine bağlanan, Akyurt, Ayaş, Bala, Çubuk, Elmadağ, Kalecik ve Kazan olmak üzere toplam 15 ilçe ve 21 ilk kademe belediyesi yer almaktadır.

Ankara morfolojik bakımdan, İç Anadolu ile bu bölgeyi denizden ve diğer bölgelerden ayıran sıradağlar arasında yerleşime elverişli doğal bir eşik kuşağında yer almaktadır. Kuzey ve güneyindeki yer şekilleri farklı olan ilin; güneyinde 1.100-1.200 m. yükseklikteki çıplak platolar (Haymana ve Kızılırmak platoları) ile bunlar arasında uzanan çöküntüler yaygın olarak bulunmaktadır. Platolar üzerinde yer yer orta yükseklikte dağlar (Paşadağ 1.367 m., Dinekdağı 1.744 m.) yer almakta, kuzeye gidildikçe ise engebeklik artmaktadır. Ankara'nın güneyinde Elmadağ (1.862 m.), doğusunda İdrisdağı (1.992 m.), kuzeybatısında Ayaş Sırtları (1.610 m.), platolar üzerinde birbirinden çöküntülerle ayrılmış olarak güneybatıya uzanmaktadır. Daha kuzeyde Köroğlu dağları ile kaplı engebeklik ve ormanlık alana geçilmekte olup, burada 2.034 m. yükseklikteki Işıkdığı yer almaktadır.

Mürted (Kazan), Çubuk ve Balaban ile Polatlı ovaları ilin başlıca ovalarıdır. Güneyde Kızılırmak platosunun batı kıyısındaki geniş çöküntünün içinde, Türkiye'nin ikinci büyük gölü olan Tuz Gölü yer almaktadır. Ankara, Orta Anadolu Bölgesinde, doğu-batı yönünde uzanan Mürted ve Engürü, kuzeyde Çubuk, güneyde Mogan ovalarının kesiştiği engebeklik, ancak yerleşime uygun özellikler taşıyan bir konumdur. Engürü ovası; kuzeyde Karyağdı dağları (1200-1500 m.), güneyde Meşe ve Hacı dağları, güneydoğuda Elmadağ (1862 m); ile Çubuk ovası; kuzeydoğuda Karyağdı Hüseyingazi (1415 m.) ve İdris dağları (1997m.), ile Mogan ovası (Gölbaşı çevresi) ise; güneyde Hacılar ve Elmadağ ile sınırlanmaktadır.

Bu topoğrafik yapı, kentin güneydoğu, doğu ve kuzey yönündeki sınırlayıcılarını da tarif etmekte, kentin ise, bir yandan yoğun kentsel yerleşmenin olduğu "Ana Çanak" etrafında büyümesine, diğer yandan da Kazan, Çubuk Ovaları ve Gölbaşı düzlüklerindeki değerli tarım toprakları üzerinde yayılma eğilimleri göstermesine neden olmuştur. Kentin gelişimi için 1990 Nazım Planı ile tanımlanan "Batı Koridoru", Eskişehir ve özellikle İstanbul Yolları boyunca bir dizi yoğunlaşma getirmekle birlikte, kentsel gelişme sadece bu koridorlar üzerinde değil, bir yandan tanımlanan koridorları şişirip genişleterek birbirleriyle birleştirmekte, diğer taraftan da kentin tüm yönlerinde parçacı gelişme eğilimleri, topoğrafyanın izin verdiği tüm alanları baskı altında tutmaktadır. Ankara kentinde topografya ve morfolojik verilerle uyumlu, doğal yapıyla bütünleşen bir yerleşme politikası oluşturulması, kentsel gelişmenin sağlıklılığı yanısıra yapay çevre unsurlarının doğal çevreye zarar vermemesi anlamında da büyük önem taşımaktadır. Bu plan ve buna bağlı olarak yapılacak her tür ve ölçekteki planda doğal yapının korunmasına ilişkin koyulmuş ilke ve esaslara uyulması, sürdürülebilir bir çevre ve kent için en temel gerekliliktir.

1.2. SINIRLAR

1.2.1. ANKARA METROPOLİTEN ALAN SINIRI

Ankara Metropoliten Alan Nazım Plan Bürosu'nca sürdürülen planlama çalışmalarında kullanılmak ve çalışmalara esas teşkil etmek üzere 1976 yılında Mülga İmar İskan Bakanlığı'nca onanmış olan Ankara Metropoliten Alan Sınırı, o günden bu güne dek güncelleştirilmemiş ancak kullanılmamıştır.

Ankara Metropoliten Alan Sınırı belirlenirken Ankara Metropoliten Alan Nazım Plan Bürosu'nca sınır içine alınacak bölge ve yerleşmelerin tespitinde;

- Ankara kenti veya metropoliten alanın diğer noktaları ile, mevcut ya da geliştirilebilecek periyodik yolculukları, iş ve eğlence faaliyetleri ile ilgili işlevleri veya özellikleri olması,
- Ankara Metropoliten Alanı içinde doğal ve insan yapısı unsurların dengeli bir oranını sağlayarak, sağlıklı bir ekolojik yapı elde edilmesine katkıda bulunacak özellikler taşıması,
- Metropoliten Alan içinde, uzun vadede öngörülen veya tahmin edilen nüfus/yerleşme gelişmesinin alt yapı ve özellikle su ihtiyacının karşılandığı, aynı zamanda kente doğal alan olarak ekoloji ve rekreasyon yönünden fayda ve insan kullanımı sunabilecek özellikte olması,
- Metropoliten Alanın mekan içindeki sürekliliğini ve sınırın geometrik tutarlılığını sağlamak için sınır içine alınmasını gerektirecek bir konumda olması.

ölçütler kullanılmıştır.

Yukarıdaki ölçütler uyarınca belirlenen 1/200.000 ölçekli Ankara Metropoliten Alan Sınırı, Mülga İmar ve İskan Bakanlığı'nca 20.8.1976 tarihinde onanmış olup, yaklaşık 11500 km² lik bir alanı kapsamaktadır. Söz konusu sınır içindeki 515 yerleşmede, 1975 yılı itibariyle 2.197.462 kişi yaşamakta, 30 adet Belediye statüsünde yerleşme birimi bulunmaktadır (Ankara Nazım Plan Şeması Raporu 1970-1980).

1990'lı yıllarda anılan sınır içinde; 1982 yılında yürürlüğe giren Mülga 3030 sayılı Kanun kapsamında, Ankara Büyükşehir Belediyesine bağlı Altındağ, Çankaya, Etimesgut, Gölbaşı, Keçiören, Mamak ve Yenimahalle olmak üzere 8 ilçe belediyesi ile, Ankara ilinin Akyurt, Ayaş, Bala, Çamlıdere, Çubuk, Elmadağ, Güdül, Haymana, Kalecik, Kazan, Kızılcahamam, Polatlı olmak üzere 12 ilçesi ve Kırıkkale iline bağlı Bahşili, Balışeyh, Keskin, Yahşihan ilçeleri, ayrıca, Ankara Büyükşehir Belediyesine bağlı ilçelerde olup, Mülga 3030 sayılı Kanun kapsamında kalmayan bazı belde belediyeleri de yer almaktadır. 1990 Nüfus sayımına göre, anılan Kanun uyarınca, nüfusun % 80'i Ankara Büyükşehir Belediye Sınırlarında kalmak üzere, toplam 3.191.402 kişi, Metropoliten Alan Sınırı içinde yaşamaktadır.

Söz konusu Metropoliten Alan Sınırı içinde, daha sonra, 2004 yılında yürürlüğe giren 5216 Sayılı Kanuna göre, Ankara Büyükşehir Belediyesine dahil edilen 7 ilçe belediyesi, 21 ilk kademe belediyesi ile, Güdül, Haymana, Polatlı, Kızılcahamam ilçe merkezleri ve Kızılcahamam'a bağlı Çeltikçi ile, Çamlıdere ilçesi ve buna bağlı Peçenek beldesi ve Kırıkkale il merkezi ile bu İl'e bağlı 4 adet belde bulunmaktadır.

2000 Yılı nüfus sayımı sonuçlarına göre, metropoliten alan sınırı içinde toplam 3.979.998 kişi yaşamakta olup, bu nüfusun %90,3'ünün Ankara Büyükşehir Belediye Sınırı kapsamında, % 6'sının ise Kırıkkale ilinde yaşadığı görülmektedir (Tablo 1.1).

Tablo 1.1 : 1976'da Belirlenen Metropolitan Alan Sınırı İçindeki Yerleşmeler - 2007

İL	İLÇE BELEDİYELERİ	İLK KADEME BELEDİYELERİ	Ank. B.şeh. Bel. * ve Metr. Alan Sın. İçinde	Ank. B.şeh. Bel. içinde, Metr. Alan Sın. Dışında	Ank. B.şeh. Bel. dışında, Metr. Alan Sın. İçinde
			NÜFUS (Kişi)**	NÜFUS (Kişi)**	NÜFUS (Kişi)**
	1. AKYURT		18.907	-	-
	2. ALTINDAĞ		404.078	-	-
		1. Altınova	3.023	-	-
	3. AYAS		10.078	-	-
		2. Çanılı	2.851	-	-
		3. Sınanlı	3.344	-	-
	4. BALA		16.993	-	-
		4. Karaali	5.483	157	-
		5. Kesikköprü	144	2.692	-
	5. ÇANKAYA		769.331	-	-
	6. CUBUK		57.128	1.843	652
		6. Esenboğa	7.092	-	-
		7. Sirkeli	2.865	-	-
		8. Y.çavundur	-	3.015	-
	7. ELMADAĞ		25.739	-	-
		9. Hasanaoğlan	9.922	-	-
		10.Lalahan	4.997	-	-
		11.Yesildere	2.716	-	-
	8. ETİMESGÜT		171.293	-	-
	9. GÖLBAŞI		47.763	-	-
		12. Bezirhane	4.777	-	-
		13. Karagedik	4.090	-	-
		14. Selametli	2.069	-	-
	10. KALECİK		2.252	13.947	-
	11. KAZAN		30.717	-	-
	12. KEÇİÖREN		625.167	-	-
		15. Bağlum	13.912	-	-
		16. Pursaklar	27.974	-	-
		17. Saray	6.014	-	-
	13. MAMAK		425.319	-	-
		18. Kutludüğün	5.287	-	-
	14. SİNCAN		277.592	-	-
		19. Yenikent	12.191	-	-
	15. YENİMAHALLE		553.344	-	-
	A. HAYMANA ***		-	-	14.712
		20. Oyaca	4.186	-	-
B. POLATLI ***		-	-	84.786	
	21. Temelli	9.339	-	247	
C.KIZILCAHAMAM***		3.594	248	18.544	
GENEL TOPLAM		3.571.571	21.902	118.941	
CAMLIDERE		-	-	8.479	
	Peçenek	-	-	3.807	
GÜDÜL		-	-	19.733	
	Çeltikçi/K.Hamam	-	-	4.365	
Toplam		-	-	36.384	
I.KIRIKKALE				231.615	
	BAHSILI			8.525	
	BALİŞEYH****			1.221	
	KESKİN****			1.065	
	YAŞİHAN			10.676	
KIRIKKALE TOPLAMI				253.102	
GENEL TOPLAM			3.571.571	21.902	
A.B.B. SINIRLARI İÇİ TOPLAM NÜFUS			3.593.473		
METROPOLİTEN ALAN NÜFUSU			3.979.998		

*: 5216 Sayılı Yasa Kapsamındaki İlçe/İlk Kademe Belediyelerini içermektedir. **: 2000 DİE Nüfus Sayımına göre yapılmıştır.

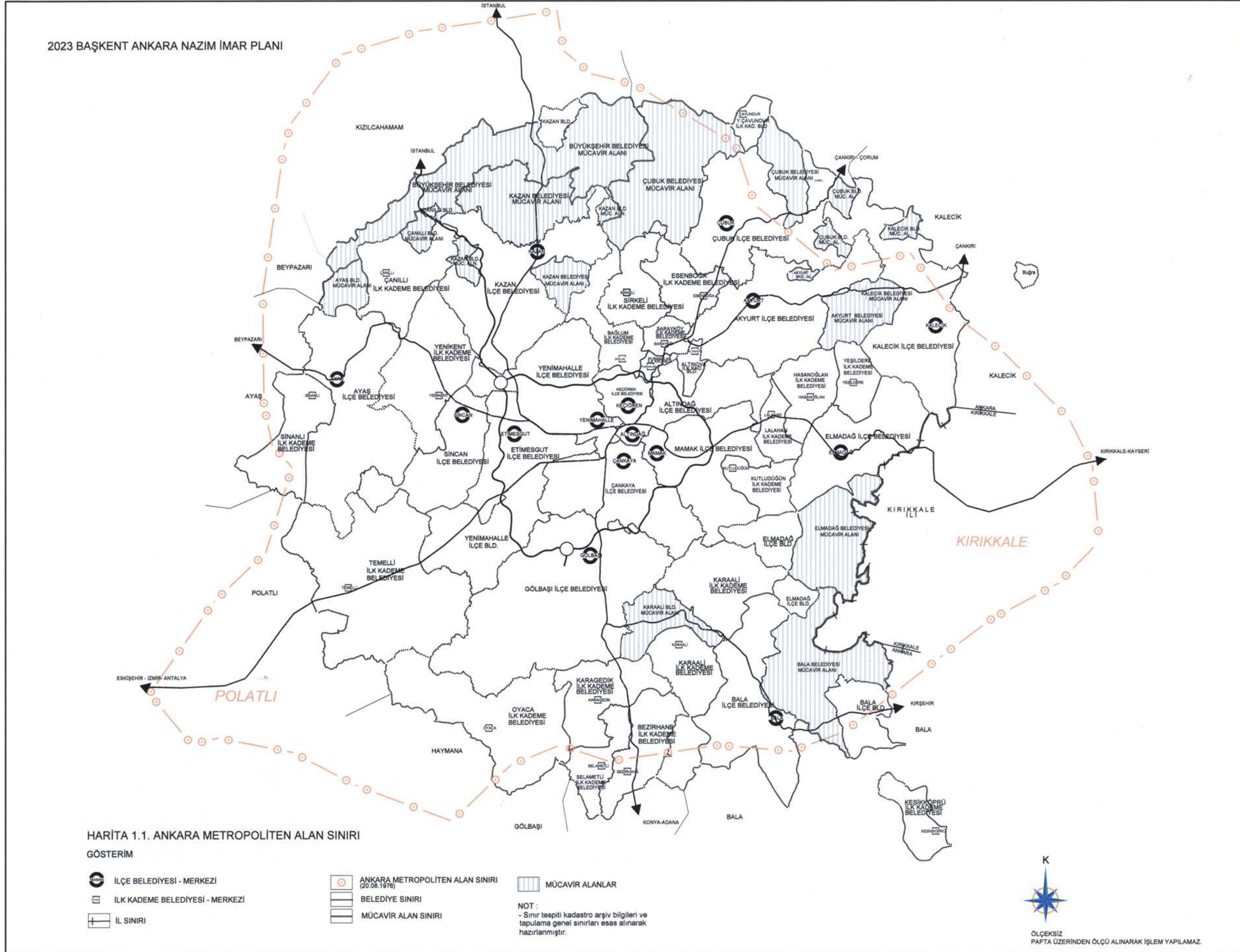
: İlçe Merkezleri ABB Sınırı dışındadır. *: İlçe Merkezleri Metropolitan Alan Sınırı dışındadır.

Ankara Metropolitan Alan Sınırının belirlendiği, 1976 yılından bugüne kadar, ülkesel ve kentsel yapılanmada çok sayıda değişim yaşana gelmiştir. 1989'da Kırıkkale'nin il olmasıyla Delice, Sulakyurt, Keskin ilçelerinin de bu ile bağlanması, hem Ankara'nın doğu yönünde küçülmesine neden olmuş, hem bu ilçelerin idari açıdan Ankara kentiyile kurduğu ilişkiyi sınırlamış, hem de Metropolitan Alanın doğu yönünde etki alanının sınırlanmasına yol açmıştır. Ayrıca, Ankara kentinin kuzeyden su toplama havzası, doğudan doğal eşikler ve Kırıkkale ili, güneyden Gölbaşı Özel Çevre Koruma bölgesiyle fiziksel gelişiminin sınırlanmasıyla kent, batı-güneybatı yönünde bir gelişme koridoru boyunca yönelme eğilimine girmiştir. Bu doğrultuda güneybatı koridorunda aks boyunca spekülatif talepler yoğunlaşmış, Temelli çevresinde oluşan ve yapılan planlarla oluşacak hareketlenmelerle, Metropolitan Alanın güneybatı yönündeki etki alanının genişlemesi olanakları yaratılmıştır.

1976 yılından günümüze dek gerek ülkesel sistem ve işleyişlerle Ankara kentinin yönetimi ve idari yapısında meydana gelen değişimle, gerek kentsel büyüme süreci ile fiziksel mekanda yaşanan gelişme ve dönüşümler ve gerekse gelişen teknoloji ve değişen yaşam biçimi alışkanlıkların sosyo kültürel yapıda oluşturduğu farklılaşmalar nedeniyle Ankara kenti ve Metropolitan Alanın fiziksel, ekonomik ve sosyal karakteristiklerinde de önemli değişimler oluşmuştur. Tüm bunlara karşın Metropolitan Alan Sınırı yeni gelişmeler doğrultusunda revize edilememiş ve bu sınırı kontrol edebilecek, kurumlar arası eşgüdüm ve planlama uygulama birlikteliğini sağlayabilecek bir örgütsel yapılanmaya da gidilmemiştir.

Bu aşamada yürürlüğe giren 5216 Sayılı Kanun, Ankara Büyükşehir Belediyesinin yetki ve sorumluluk alanını genişletince, 1976 yılında bilimsel ölçütlerle belirlenmiş sınırın kapsadığı alan yaklaşan bir yeni sınır oluşmuştur. Bu sınır, daha önce Metropolitan alanda görülen Kırıkkale İli, Polatlı, Haymana, Kızılcahamam gibi ilçeleri kapsamazken, güney yönünde Kesikköprü, kuzeyde ise, Kalecik ve Çubuk'a bağlı bazı köyler Ankara Büyükşehir Belediyesine bağlamıştır. Bilimsel ölçütlerle belirlenemeyen bu sınırın, Ankara'nın bir çanak içinde bulunması ve denize kıyısı bulunmaması nedenleriyle 1976 Metropolitan Alan sınırıyla örtüşen kısmı daha fazla görünmektedir (Harita 1.1).

Harita 1.1 : Metropolen Alan Sınırı

1.2.2. ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE VE MÜCAVİR ALAN SINIRLARI

1.2.2.1. BELEDİYE SINIRI

1 Eylül 1930 tarihinde yürürlüğe girmiş bulunan 1580 sayılı Belediye Kanunu, beldelere belediye sınırı belirleme zorunluluğu getirmiştir. 13 Eylül 1923'de T.C.'nin yönetsel merkezi olduktan sonra başkent Ankara'nın imarı çerçevesinde ilkönce yönetim konusu gündeme gelmiş, 16 Şubat 1924'de 417 sayılı "Ankara Şehremaneti Kanunu" ile kurulan Ankara Şehremaneti, görev yaptığı 1930 yılına kadar yürüttüğü planlama çalışmaları yanında, 1926 yılında Ankara'nın ilk Belediye Sınırı'nı da onamıştır. Yaklaşık 16.000 ha.'lık bir alanı kapsayan bu ilk belediye sınırı, güneyde Cumhurbaşkanlığı Köşkü'nü, doğuya doğru Küçükesat, Büyükesat, Aşağı İmrahor, Tuzluçayır ile Üreğil'i, kuzeyde Mamak, Keçiören, Etlik'in bir kısmı, batıda ise A.O.Ç.'yi kapsayacak şekilde belirlenmiştir. Daha sonra bu sınır, 1940, 1942, 1960 ve 1973 yıllarında, doğu, batı, kuzey, kuzeydoğuya olan kısmi ilavelerle, toplam 32.000 ha.'lık bir alana yayılmıştır.

1982 yılında, kentsel gelişmeler dikkate alınarak, Ankara Belediye Sınırı bir bütün olarak genişletilmiştir. Toplam alanı 53.784 ha.'a çıkan belediye sınırı güneybatıda Çayyolu ile Karakusunlar'ı dahil ederek, güneye doğru Konya yolu boyunca devam edip, güneyde Eymir Gölü'nü doğuya doğru İmrahor Vadisini, doğuda Karapürçek'i, kuzeye doğru Çubuk barajının tamamını kapsayarak, kuzeyde Pursaklar ile Bağlum'a, batıda Sincan'a kadar uzanacak şekilde belirlenmiştir. 1984' de mülga 3030 sayılı Kanun uyarınca Ankara'nın Büyükşehir Belediyesi olması sonucu 1988'de Sincan, 1991' de Gölbaşı Belediyelerinin Ankara Büyükşehir Belediyesine bağlanması ile, Ankara Büyükşehir Belediyesinin alanı 61.220 ha.'a yükselmiştir. 1990'da Etimesgut adıyla yeni bir ilçe belediyesinin kurulmasının sonucu, mülga 3030 sayılı Kanun kapsamında Altındağ, Çankaya, Etimesgut, Gölbaşı, Keçiören, Mamak, Sincan ve Yenimahalle olmak üzere, Ankara Büyükşehir Belediyesine bağlı 8 ilçe belediyesi oluşmuştur. 2000 yılı nüfus sayımı itibariyle Ankara Büyükşehir Belediyesi olarak tanımlanmış bu alanda, 3.016.114 kişi yaşadığı görülmektedir.

23.07.2004 tarihinde yürürlüğe giren 5216 Sayılı Kanun uyarınca, Ankara Valiliği binası merkez alınmak üzere, 50 km.'lik yarıçaplı bir alanı kapsayacak şekilde Ankara Büyükşehir Belediye Sınırı genişletilmiştir. Buna göre mevcut 8 ilçe belediyesine, doğuda Elmadağ, kuzeyde Kazan, kuzeydoğuda Çubuk ve Akyurt ilçelerinin tamamı ile, doğuda Kalecik, batıda Ayaş ve güneydoğuda Bala ilçelerinin bir kısmı olmak üzere 7 ilçe belediyesi katılmıştır. Anılan Kanun 50 km.'lik sınır içindeki belde ve bucak merkezi niteliğindeki tüm belediyelerin de Büyükşehir belediyesine ilk kademe belediyesi olarak bağlanması hükmünü getirdiğinden, Ankara Büyükşehir Belediye Sınırı içine 21 adet de ilk kademe belediyesi dahil olmuştur. Söz konusu ilk kademe belediyelerinden Oyaca (Haymana) ve Temelli (Polatlı) belediyelerinin idari anlamda bağlı oldukları ilçelerin merkezleri anılan 50 km.'lik çap dışında bulunmasına rağmen, ilgili Kanun hükmü bu belediyelerin de Ankara Büyükşehir Belediyesine bağlanmasına hükmetmiştir.

Sonuç olarak; Ankara Büyükşehir Belediyesi Sınırı; 15 ilçe, 21 ilk kademe belediyesini kapsayan, 401 adedi 5216 sayılı Kanun öncesi Büyükşehir'e bağlı, 59'u 5216 sayılı Kanun öncesi Büyükşehir'e bağlı olan 8 ilçeye eklenen, 220'si 5216 sayılı kanun ile mahalle statüsü kazanarak Büyükşehir belediyesine bağlanan, 60 adedi yeni bağlanan ilçe ve ilk kademe belediyelerinin ilk sınırları içindekiler olmak üzere toplam 740 Mahalleden oluşmaktadır (Tablo 11). Ankara Büyükşehir Belediye Sınırı, 5216 Sayılı Kanun ve uygulamasına yönelik olarak İçişleri Bakanlığınca çıkarılan Genelgeler doğrultusunda belirlenmiş olup, yüzölçümü yaklaşık 692.467,51 ha'dır. 2007 yılı itibariyle, bu sınır içinde 2000 yılı nüfus sayımı sonuçlarına göre, 3.572.481 kişi yaşamaktadır (Tablo 1.2, Harita 1.2).

Tablo. 1.2. : Ankara Büyükşehir Belediye Sınırı, İlçe ve İlk Kademe Belediyeleri ve Mücavir Alanın (Orman Köyleri) Alan ve Nüfus Dağılımı-Mart 2007

BELEDİYE SINIRI (MERKEZ DAHİL)				MÜCAVİR ALAN		BELEDİYE+MÜCAVİR ALAN	
İLÇE BELEDİYESİ	İLK KADEME BELEDİYESİ	ALAN (HA)	NÜFUS (2000)	ALAN (HA.)	NÜFUS (2000)	ALAN (HA.)	NÜFUS (2000)
1	AKYURT	- 30255,1	18.095	6957,9	812	37213,00	18.907
2	ALTINDAĞ	14438,7	404078		-	14438,70	404.078
	1 ALTINOVA	2200,2	3023		-	2200,20	3.023
3	AYAŞ	36963,8	9788	4168,1	290	41131,90	10.078
	2 ÇANILLI	14001,03	2500	2603,37	351	16604,40	2.851
	3 SİNANLI	13537,9	3344		-	13537,90	3.344
4	BALA	34055,5	11674	21866,9	5319	55922,40	16.993
	4 KARAALİ	32085,11	4449	8201,2	1191	40286,31	5.640
	5 KESİKKÖPRÜ	6430,26	2836		-	6430,26	2.836
5	ÇANKAYA	- 23571,1	769.331		-	23571,10	769.331
6	ÇUBUK	30006,66	54477	36678,54	4494	66685,20	58.971
	6 ESENBOĞA	8833	7092		-	8833,00	7.092
	7 SİRKELİ	9660,3	2865		-	9660,30	2.865
	8 Y.ÇAVUNDUR	3089,7	3015		-	3089,70	3.015
7	ELMADAĞ	30903,9	23960	16669	1779	47572,90	25.739
	9 HASANOĞLAN	9315,7	9922		-	9315,70	9.922
	10 LALAHAN	4750,6	4997		-	4750,60	4.997
	11 YEŞİLDERE	6285,1	2716		-	6285,10	2.716
8	ETİMESGUT	- 15194,8	171.293		-	15194,80	171.293
9	GÖLBAŞI	57367,2	47763		-	57367,20	47.763
	12 BEZİRHANE	11742,19	4777		-	11742,19	4.777
	13 KARAGEDİK	13536,2	4090		-	13536,20	4.090
	14 SELAMETLİ	7511,6	2069		-	7511,60	2.069
10	KALECİK	- 32873,76	15.506	4249,6	693	37123,36	16.199
11	KAZAN	- 35744	28.496	23012,13	2.221	58756,13	30.717
12	KEÇİÖREN	5574,3	625167			5574,30	625.167
	15 BAĞLUM	9695,8	13912		-	9695,80	13.912
	16 PURSAKLAR	1399,4	27974		-	1399,40	27.974
	17 SARAY	3488,9	6014		-	3488,90	6.014
13	MAMAK	22796,7	425319		-	22796,70	425.319
	18 KUTLUDÜĞÜN	6861,8	5287		-	6861,80	5.287
14	SİNCAN	17678,7	277592		-	17678,70	277.592
	19 YENİKENT	20902,1	12191		-	20902,10	12.191
15	YENİMAHALLE	- 42375,7	553.344		-	42375,70	553.344
A	Haymana	20 OYACA	30103,8	4.186		30103,80	4.186
B	Polatlı	21 TEMELLİ	47236,9	9.339		47236,90	9.339
TOPLAM (İLÇE + İLK KADEME BEL.)		692467,51	3.572.481	124406,74	17.150	816874,25	3.584.854
ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ MÜCAVİR ALANI							
C	Kızılcahamam	-	-	35207,87	3.842	35207,87	3.842
GENEL TOPLAM		692467,51	3.572.481	159614,61	20.992	852082,12	3.593.473

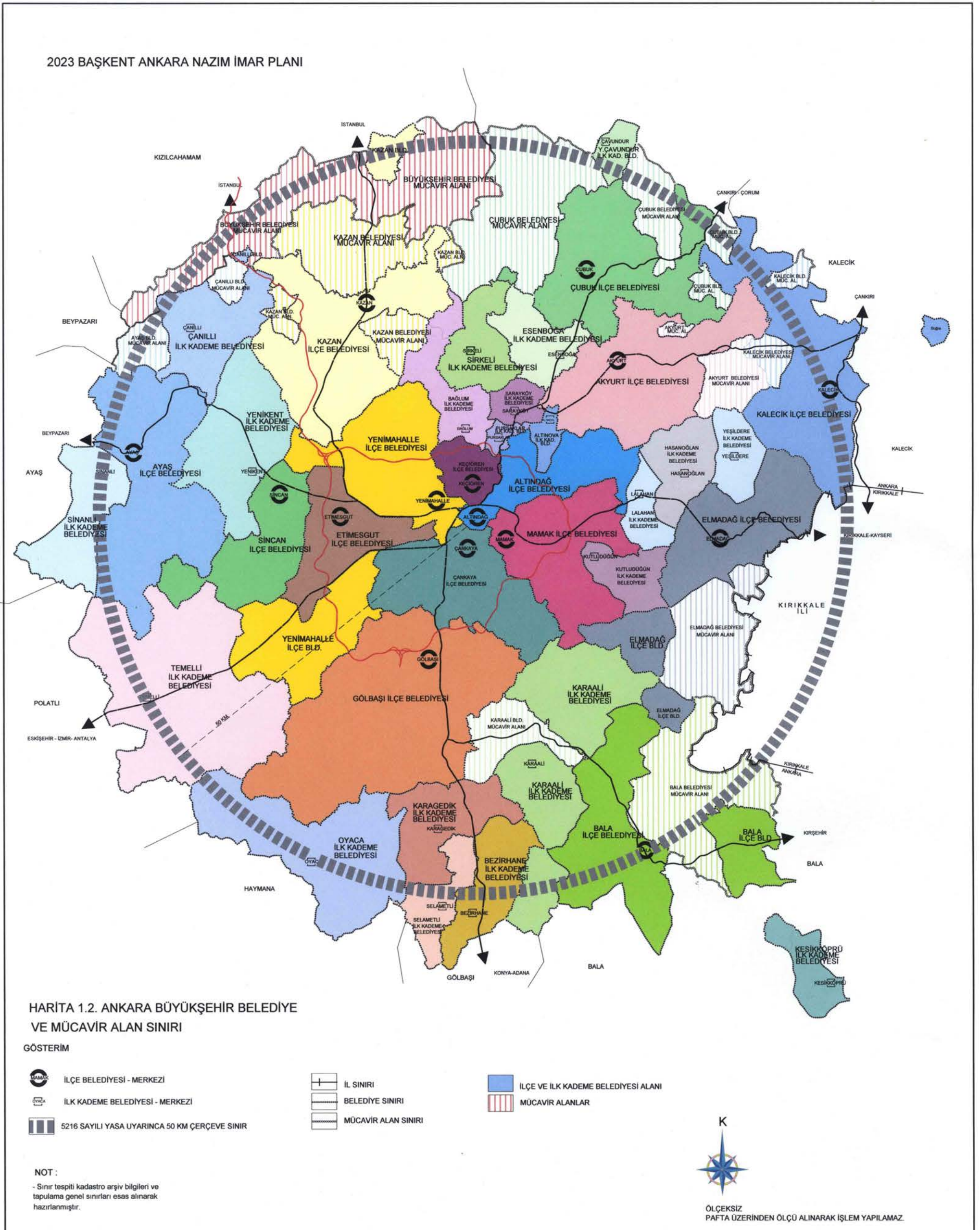
Tablo. 1.3. : Ankara Büyükşehir Belediye ve Mücavir Alanına Ait Özet Genel Toplam-Mart 2007

	MÜCAVİR ALAN			BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE SINIRI					BÜY.ŞEH. BELEDİYE VE MÜCAVİR ALAN TOPLAMI	
	ORMAN KÖYÜ (ADET)	NÜFUS (2000)	ALAN (HA)	İLÇE (ADET)	İLK KADEME (ADET)	MAHALLE (ADET) ⁽²⁾	NÜFUS (2000) (MERKEZ + MAHALLE)	ALAN (HA)	NÜFUS (2000)	ALAN (HA)
İLÇE + İLK KADEME BEL.	66	17.150	124406,74							
İLÇE VE İLK KAD. BEL.'NE BAĞLI OLMAYANLAR (BÜYÜKŞEHİR)⁽¹⁾	20	3.842	35207,87	15	21	220	3.572.481	692467,51	3.593.473	852082,12
TOPLAM	86	20.992	159614,61							

(1) Kızılcahamam İlçe Merkezi,5216 sayılı Kanununun Geçici 2. Maddesi uyarınca Büyükşehir Belediyesini belirleyen 50 Km'lik yarı çap dışında kaldığından, Kızılcahamam'a bağlı Orman Köyleri Ankara Büyükşehir Belediyesi Mücavir Alanında kalacaktır.

(2) 5216 sayılı "Büyükşehir Belediye Kanunu"nun yürürlüğe girmesinden önceki Merkeze bağlı mahalleleri kapsamamaktadır.

Harita 1.2. : Ankara Büyükşehir Belediye ve Mücavir Alan Sınırı

1.2.2.2. MÜCAVİR ALAN SINIRI

09.07.1956 yılında kabul edilen 6785 sayılı İmar Yasasının 47. Maddesindeki "*Belediye hudutlarına mücavir bulunan ve beldenin müstakbel inkişafı bakımından lüzumlu görülen ve belediyenin teklifi üzerine Vilayet İdare Heyetinin kararı ve İmar İskan Bakanlığı'nın tasdiki ile kabul edilen sahalarda da (Mücavir Alan) bu Kanun hükümleri tatbik olunur*" hükmü ile ilk kez "Mücavir Alan" yasal bir çerçevede tanımlanmıştır. Söz konusu yasa hükmü uyarınca Ankara'nın ilk Mücavir Alan Sınırı da 1958 yılında İmar İskan Bakanlığı'nca onaylanmış olup, yaklaşık 71.000 ha'lık bir alanı kapsamaktadır. Bu dönemde, kent nüfusu 455.000, kentsel alan 3650 ha. civarındadır. 1973 yılında, Mücavir Alanın kuzeybatısı ve batısı (Etimesgut çevresi) ile güneybatısında (Lodumlu köyü çevresi) ilaveler yapılmış ve mücavir alan 74.500 hektara, kent lekesi 14.000 hektara, nüfus ise 1.250.000 kişiye ulaşmıştır. 1982'de Gölbaşı Belediye Sınırı'nın çıkartılmasıyla da mücavir alanın güney yönünde bir azalma olmuştur. Ancak 30.12.1982'de genişletilen Ankara Belediye Sınırı yer yer Mücavir Alan Sınırı dışına taşmış, Belediyenin yetki ve sorumluluk alanı 72.985 hektara ulaşmıştır.

1986 yılında kuzeydoğuda Akyurt Belediyesi Mücavir Alanının genişlemesiyle Ankara Büyükşehir Belediyesinin Mücavir alanında kısmi daralma oluşmuş, 1988'de Sincan Belediyesi'nin Ankara Büyükşehir Belediyesine bağlanmasıyla ise de, Sincan Belediye ve Mücavir Alanı ile birlikte batıda bir genişleme olmuştur. 1990 yılında Çayyolu Toplu Konut Alanı ile İvedik Küçük Sanayi Sitesi projeleri, 1992 yılında da doğuda Ortaköy Mezarlık Alanı, güneydoğuda Doğukent projesi, kuzeybatıda Susuz köyü ve çevresi planlama çalışmalarının öncelikle ele alınması ve 1982 Belediye Sınırı'ndaki mücavir alan dışına taşmaların giderilmesi gereklilikleri üzerine, mücavir alanda kısmi genişlemeler yaşanmıştır. Ancak, 1992 yılında Sarayköy, Esenboğa köylerinin mülga 3030 sayılı Kanun kapsamında olmayan Belediye statüsü kazanması nedeniyle, mücavir alan sınırında dalma yaşanmış, böylece toplam 96.180 hektarlık mücavir alanda kent nüfusu 2.600.000 kişiye ulaşmıştır.

07.02.1994 tarihinde Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca onaylanan, Ankara Büyükşehir Belediyesi Mücavir Alan Sınırı; mücavir alan sınırı dışında bir üst ölçek plan kararı olmaksızın, küçük ve dağınık parçalardan oluşan mevzi planlar sonucunda yapılaşmaların yoğunlaşması üzerine, kentin makroformunu olumsuz etkileyen, kentsel altyapı hizmetlerine gereksiz ek mali yük ve darboğazlar getiren bu uygulamaları durdurabilmek, bu uygulamalarla eş zamanlı ve eş koşullu olarak yoğunlaşan plan dışı gelişmeleri kontrol altına alabilmek ve 2025 Metropoliten Alan Planlama çalışmalarını yürütebilmeyi amaçlamaktadır. Buna göre; Ankara Büyükşehir Belediyesi Mücavir Alan Sınırı, 201.878 hektara ulaşmıştır.

1995 yılında doğuda Gicik (Altınova) ve Peçenek köyünün bir kısmının birleştirilerek "Altınova" ismiyle yine mülga 3030 sayılı Kanun kapsamında olmayan bir belde belediyesinin kurulması, 1997 yılında ise, Akyurt Belediyesi Mücavir Alan Sınırı'nın genişletilmesi ve Esenboğa Belediyesi Mücavir Alan Sınırı'nın onaylanması ile mücavir alanın kuzeydoğu kesiminde bir daralma olmuş, ancak 1998'de Esenboğa Belediyesi Mücavir Alan Sınırının iptal edilmesi ile 193.262 ha. Büyüklüğündeki Ankara Büyükşehir Belediye ve Mücavir Alan toplamında kent lekesi 52.272 ha'a kent nüfusu ise 3.160.000 kişiye ulaşmıştır.

23.07.2004 tarihinde 5216 Sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesiyle, Büyükşehir belediyelerinin sınırları nüfusları oranında genişletilirken, bu genişleme alanındaki tüm köylerin mahalle olarak büyükşehir bütününe katılması ilkesi benimsenmiştir. Bu düzenleme, Büyükşehir belediyeleri için, yaklaşık 50 yıl süre büyük önem taşıyan mücavir alan sınırlarının, farklılaşması anlamına da gelmektedir. 5216 Sayılı Kanun, belirlenen yarıçap içinde kalan orman köyü niteliği taşıyan köylerin, köy statülerinin devam etmesi suretiyle Büyükşehir belediyesine mücavir alan olarak katılması hükmünü getirmektedir. Bu hüküm gereği toplam 86 adet orman köyü Mücavir Alanı oluşturmakta olup, 159.614,61 hektarlık bir alanı kapsamaktadır.

Bunlardan 66 adeti, Akyurt, Ayaş, Bala, Çubuk, Elmadağ, Kalecik, Kazan ilçelerinin ve Çanılı (Ayaş), Karaali (Bala) İlk Kademe Belediyelerinin mücavir alanı olarak belirlenmiş olup, Kızılcahamam ilçe merkezinin 50 km'lik yarıçap dışında kalmasından dolayı, idari olarak bu ilçeye bağlı, 20 orman köyü ise, 50 km'lik yarıçap içinde kalmasından dolayı, Ankara Büyükşehir Belediyesinin Mücavir Alanı olarak düzenlenmiştir.

Ankara Büyükşehir Belediyesi ve yukarıda tanımlanan ilçe ve ilk kademe belediyelerinin mücavir alanı olarak tanımlanan alanlarda olmak üzere toplam 20.992 kişi yaşamaktadır (Tablo 1.2, Tablo 1.3.).

Orman köylerinin mücavir alan olarak tanımlanması, kentin orman varlığının yoğunlaştığı alanlar ile, ağaç varlığından yoksun bölgeleri hakkında da bilgi vermektedir. Kentin bitki örtüsünün kuzey yönünde Kızılcahamam yönünde yoğunlaştığı, kuzeydoğu ve güneydoğu yönlerinde de ağaçlık alanların ve orman varlığının arttığı gözlenmekte olup, güneybatı, batı ve güney yönlerinde bozkır düzlüklerinin yoğunlaştığı, ağaç ve orman varlığının azaldığı görülmektedir. Çölleşme, küresel ısınma, erozyon vb anlamda bir çok sorunun da kaynağı olan, ormanların tükenmesi, ağaç varlığının azalması sürecinin, kentsel gelişmenin de yoğunlaştığı batı, güneybatı ve güney koridorlarındaki gelişmelerde özellikle dikkate alınması ve çözümler üretilmesi gereken bir konu olduğu ortadadır.

1.3. EKONOMİK VE SOSYAL GELİŞMİŞLİK ÖLÇÜTLERİYLE BAŞKENT ANKARA

Ülkenin İç Anadolu Bölgesinde yer alan Ankara, Başkent olması yanısıra nüfus ve işgücü nitelikleri ile de, ülkenin önde gelen kentlerinden birisidir. Ankara kentine temel karakteristiğini veren Başkentlik işlevleri, kentin hizmetler sektöründe yoğunlaşan bir nitelik taşımasında da yol açmıştır. Nüfus sayımı verileri incelendiğinde, kentte hizmetler sektörü istihdamının tarihsel gelişme süreci içinde sürekli yükseldiğini ve ülkedeki diğer kentlerden çok daha yoğun bir nitelik taşıdığını görmek olanaklıdır. Hizmetler sektöründe Ankara'ya en yakın yoğunluğa sahip olan İstanbul ile Ankara'nın arasındaki yaklaşık %10 puanlık fark, **Ankara'nın temel karakterini belirleyen hizmetler sektörü işlevleri** hakkında önemli bir fikir vermektedir (Tablo. 1.4.).

Ülkede hizmetler sektörünün istihdam içinden en çok pay aldığı kent olarak Ankara, İstanbul'da oluşmuş gelişme kutbu ve kapasiteyi izleyen, bazı alt sektörlerde İstanbul'a göre baskınlıkları olan, genel performansı bakımından ülke için İstanbul'dan sonra 2., İç Anadolu Bölgesi için ise 1. sıradadır. İç Anadolu Bölgesinin en büyük kenti olarak Ankara, eğitim parametreleri ile izlendiğinde de, ülkede yükseköğrenim görmüş nüfusun en yoğun olduğu kent olarak ön plana çıkmaktadır (Tablo. 1.5.).

Yükseköğrenim bitirme oranı Ankara'da, %11,74 iken, İstanbul'da bu oran %7,46, İzmir'de %8,53'tür. İç Anadolu Bölgesindeki diğer illerde ortalama %5'lik bir yükseköğrenim mezuniyeti bulunduğu dikkate alındığında, **Ankara'nın ülkenin en eğitilmiş kenti** olduğu ifade edilebilir.

Tablo 2'de sunulan bazı seçilmiş göstergeler izlendiğinde, evsahipliliği ve kirada oturma oranları bağlamında da önemli tespitlere erişilebilmektedir. Evsahipliliği oranı, İstanbul ve İzmir'den daha düşük görünen Ankara, buna karşın kirada oturma değerleri ile diğer kentleri geçmesi beklenirken, İstanbul'un gerisinde kalmaktadır. Bu durumu, **Başkentlik işlevleri ve kamu kurumlarının yoğun olduğu Başkentte**, lojman sayısının yüksekliği lojmanlarda ikamet edilebilmesi ile açıklamak olasıdır.

Tablo 1.4. : Bazı Kentlerdeki Sektörel Dağılımın Tarihsel Gelişimi

		SANAYİ				HİZMETLER				TARIM			
		1980	1985	1990	2000	1980	1985	1990	2000	1980	1985	1990	2000
1	ADANA (*)	13,00	14,20	14,70	14,40	28,10	32,80	35,90	42,50	58,90	53,00	49,40	43,10
2	ANKARA (*)	13,90	13,10	14,30	13,40	58,50	60,50	67,60	70,40	27,60	26,40	18,10	16,20
3	ANTALYA (*)	5,90	5,30	6,30	5,50	23,30	24,90	36,70	44,80	70,80	69,80	57,00	49,70
4	BİLECİK	10,30	12,70	16,00	19,30	22,80	25,70	28,20	34,20	66,90	61,60	55,80	46,50
5	BOLU	7,40	7,30	8,40	11,10	20,70	22,30	26,00	32,30	71,90	70,40	65,60	56,60
6	BURSA (*)	18,50	21,60	25,50	28,20	29,50	30,40	34,40	38,20	52,00	48,00	40,10	33,60
7	DENİZLİ	13,40	12,90	14,20	19,00	24,40	25,20	27,30	27,50	62,20	61,90	58,50	53,50
8	DİYARBAKIR (*)	3,40	2,80	3,50	3,80	24,70	25,80	27,50	32,30	71,90	71,40	69,00	63,90
9	ERZURUM (*)	3,90	3,50	4,10	3,70	23,00	24,10	25,90	34,00	73,10	72,40	70,00	62,30
10	ESKİŞEHİR (*)	14,70	17,00	17,70	18,90	35,90	35,00	39,50	45,80	49,40	48,00	42,80	35,30
11	GAZİANTEP (*)	13,40	13,90	16,20	21,30	33,50	33,10	33,60	39,60	53,10	53,00	50,20	39,10
12	MERSİN (*)	9,80	8,80	8,80	7,90	29,60	29,70	36,20	34,50	60,60	61,50	55,00	57,60
13	İSTANBUL (*)	34,40	34,80	33,60	32,20	60,10	60,00	61,30	59,70	5,50	5,20	5,10	8,10
14	İZMİR (*)	20,10	19,80	20,30	20,60	42,50	44,70	47,40	50,90	37,40	35,50	32,30	28,50
15	KAYSERİ (*)	18,70	14,50	18,60	16,40	33,10	31,70	36,10	36,60	48,20	53,80	45,30	47,00
16	KIRKLARELİ	6,90	7,40	10,10	17,80	32,10	35,70	36,40	34,00	61,00	56,90	53,50	48,20
17	KOCAELİ (*)	26,50	24,20	23,80	20,30	40,10	38,20	43,50	40,70	33,40	37,60	32,70	39,00
18	KONYA (*)	9,40	8,50	10,10	9,10	23,90	22,60	26,60	28,50	66,70	68,90	63,30	62,40
19	MANİSA	10,40	10,60	11,60	11,90	20,60	20,60	22,80	26,60	69,00	68,80	65,60	61,50
20	K.MARAS	6,00	5,70	7,90	9,80	18,00	18,30	20,10	24,60	76,00	76,00	72,00	65,60
21	SAKARYA (*)	10,40	10,30	9,90	12,90	23,90	25,70	28,00	35,20	65,70	64,00	62,10	51,90
22	SAMSUN (*)	7,10	6,50	6,90	6,90	18,60	20,80	22,90	29,70	74,30	72,70	70,20	63,40
23	RİZE	17,10	14,30	10,80	9,40	14,70	15,80	19,10	26,30	68,20	69,90	70,10	64,30
24	TEKİRDAĞ	10,00	12,40	16,80	26,20	31,30	33,90	35,80	35,00	58,70	53,70	47,40	38,80
25	UŞAK	11,70	11,70	16,40	14,90	19,90	19,70	23,60	25,00	68,40	68,60	60,00	60,10
26	ZONGULDAK	26,60	22,20	17,50	15,40	23,30	21,50	21,40	25,50	50,10	56,30	61,10	59,10
	TÜRKİYE	11,60	11,40	12,80	13,30	28,40	29,60	33,50	38,30	60,00	59,00	53,70	48,40

(*) : Büyükşehir Belediyelerini göstermektedir.

Kaynak : Devlet İstatistik Enstitüsü Nüfus Sayımı Sonuçları, 1980-2000

İç Anadolu Bölgesinin en büyük kenti Ankara, bölgede sanayi istihdamının yoğunlaştığı kentler olarak nitelenen ve yükselen gelişme kutupları olarak tanımlanan Konya, Kayseri ile kıyaslandığında, **sanayi istihdamındaki %13,40 oranı ile, Konya'dan (%9,10) önde, Kayseri'den (%16,40) ise geride** görünmektedir (Tablo. 1.). İnşaat sektörü, sanayi sektörü içine dahil edildiğinde ise, Ankara'da 2005 yılı itibarıyla %23,5'lik bir sanayi istihdamı oluşuyor görünmektedir (Tablo. 1.6.). Kentin ekonomisinde inşaat sektörü çok önemli bir yer tutmakta olup, kentte imalat sanayi yoğunlaşmasının İstanbul ve İzmir'e oranla geri kaldığı bir ortamda, **inşaat ve inşaata dayalı hizmetler**, Ankara kenti ekonomisinin en önemli unsurlarından biri olarak ön plana çıkmaktadır. Sanayi istihdamının görece geri ve sanayi içine dahil edilen inşaat istihdamının yüksekliği, **kentte üretim ekonomisinin gerekli ve yeterli yoğunlukta olmadığı** da bir göstergesi olarak yorumlanabilir.

Tablo. 1.5. : 2000 Yılı İtibariyle Ankara'nın Bazı İllerle Kıyaslandığı Seçilmiş Göstergeler

Adı	Toplam nüfus	T.C Vatandaşı olmayan	Ekonomik olarak aktif olan toplam nüfus	%	Toplam hanehalkı sayısı	Kendi konutlarında yaşayan haneler	%	Kişisel olarak kiralanmış evlerde yaşayan haneler	%	Bir kişiden oluşan aile sayısı	%	İşsiz nüfus	%	Ücretli çalışan	%	Meslek edinme kursu bitiren (i.öğretim sonrası)	%	Toplam ilköğretim mezunu	%	O.öğretim bitiren nüfus	%	Yükseköğretim bitiren toplam nüfus	%
Ankara	3203362	7479	1008333	31,48	841488	472656	56,17	282534	33,58	55287	6,57	148226	14,70	860962	85,38	270802	8,45	930789	29,06	652372	20,37	376014	11,74
İstanbul	8803468	46867	2850022	32,37	2277030	1299368	57,06	815031	35,79	150050	6,59	474500	16,65	2342523	82,19	703988	8,00	3227059	36,66	1343206	15,26	656713	7,46
İzmir	2232265	6821	686045	30,73	623285	367559	58,97	201319	32,30	48789	7,83	128072	18,67	570817	83,20	180291	8,08	797120	35,71	371146	16,63	190484	8,53
Kayseri	536392	503	128304	23,92	125497	75470	60,14	41240	32,86	4185	3,33	22601	17,62	104265	81,26	34501	6,43	193014	35,98	72395	13,50	28873	5,38
Konya	742690	760	172946	23,29	170066	103583	60,91	55115	32,41	6287	3,70	27656	15,99	131587	76,09	38001	5,12	291916	39,31	94310	12,70	40881	5,50
Nevşehir	67864	532	16238	23,93	17689	9978	56,41	6046	34,18	868	4,91	2522	15,53	11778	72,53	4545	6,70	24670	36,35	9123	13,44	3802	5,60

Kaynak : DİE, 2000 Nüfus Sayımı Sonuçları

Tablo. 1.6. : Hanehalkı İşgücü Anketi'ne Göre İstihdam Edilenlerin Sektörel Dağılımı, 2005

BÖLGE ADI	Toplam işgücü (1000)	Tarım (1000)	Sanayi (1000)	Hizmetler (1000)	Tarım (%)	Sanayi (%)	Hizmetler (%)
İstanbul	3556	23	1527	2006	0,6	42,9	56,4
İzmir	1146	207	391	548	18,1	34,1	47,8
Ankara	1290	94	303	893	7,3	23,5	69,2

Not : İnşaat sektörü, sanayi sektörü içinde değerlendirilmiştir.

Kaynak : TÜİK, 2005

İstanbul'da tarım sektörünün istihdamdan aldığı pay %1'in altına düşmüş görünmektedir. Tarımsal yoğunlaşma bağlamında İstanbul'u izleyen kent ise Ankara'dır. İzmir ise, tarımsal istihdam oranı ile, Ankara'nın yaklaşık 2,5, İstanbul'un ise yaklaşık 35 katıdır (Tablo. 1.6.).

Ankara ekonomisinin ülke ve bölgede giderek kan kaybediyor olduğu yönünde bir değerlendirme bir süredir kamuoyunu meşgul etmektedir. Hanehalkının işgücüne katılımı incelendiğinde, işsizlik verileri, bu söylemi doğrular niteliktedir. Hanehalkının işgücüne katılımı anlamında İstanbul ve İzmir'den geri görünen **Başkent, işsizlik oranları bağlamında da, 3 büyük kent içinde en yüksek işsizlik oranı ile ön plana çıkmaktadır.** Ankara'daki, %14,2 oranındaki işsizlik, İzmir'de %13,1'e, İstanbul'da ise, %11,4'e düşmektedir. Bu tespit de Ankara kentinin ekonomisini, üretim ve istihdam anlamında daha sağlam bir zemine oturabilecek, açılım ve potansiyellerin geliştirilmesini zorunlu kılmaktadır (Tablo. 1.7.).

Tablo. 1.7. : Hanehalkı İşgücü Anketine Göre İşgücü Durumu, 2005

BÖLGE ADI	Kurumsal olmayan sivil nüfus (1000)	15 ve daha yukarı yaştaki nüfus (1000)	İşgücü (1000)	İstihdam (1000)	İşsiz (1000)	İşgücüne dahil olmayan nüfus (1000)	İşgücüne katılma oranı (%)	İşsizlik oranı (%)	Tarım dışı işsizlik oranı (%)
İstanbul	11.398	8.396	4.015	3.556	459	4.380	47,8	11,4	11,5
İzmir	3.605	2.800	1.319	1.146	173	1.481	47,1	13,1	15,2
Ankara	4.284	3.238	1.505	1.291	214	1.733	46,5	14,2	15,1

Kaynak : TÜİK, 2005

Kentte imalat sanayinin gelişimine yönelik veriler incelendiğinde, Ankara'nın İstanbul'un oldukça gerisinde kaldığı görülmekte, İzmir kentinin imalat sanayi yoğunlaşmasının da Ankara'dan 1,6 kat fazla olması, kent ekonomisinde imalat sanayinin yerini ortaya koymaktadır (Tablo. 1.8.) Devlet Planlama Teşkilatı'nca, illerin gelişmişlik performanslarının analiz edilmesi sürecinde, ülkedeki en fazla organize sanayi parselinin Ankara'da olduğu verisine ulaşılmıştır. Ancak Ankara kentinde gerek sanayinin toplam istihdam üzerinden aldığı pay (ülke genelinde 17. sırada), gerekse imalat sanayi göstergeleri ve sanayide tüketilen elektrik verilerine bakıldığında, sanayi parsellerinde gereken üretimin yapılmadığı anlaşılmaktadır (Tablo.1.11.). Kentte üretim ekonomisine oturmayan arsa bazındaki spekülasyonun yoğunlaşmasının sanayi sektörü ve organize sanayi yerleşimlerinde de yaşandığı ifade edilebilir.

Ankara kentinin ülke içindeki konumunu ve ekonomik anlamda yerini görebilmek anlamında kişi başına düşen gayri safi yurt içi hasıla verilerinin incelenmesi anlamlı görünmektedir. Cari fiyatlarla 2752 \$'lık bir kişi başına gelirin olduğu Ankara'da, satınalma gücü paritesine göre bu miktar, 7861 \$ olarak gerçekleşmektedir.

Tablo. 1.8. : İmalat Sanayi İşyeri Sayısı, İstihdam, Ödemeler, 2001

BÖLGE ADI	İşyeri sayısı	Çalışanların yıllık ortalama sayısı	Ücretle çalışanların yıllık ortalama sayısı	Ücretle çalışanlara yapılan yıllık ödemeler (YTL)	Yılda çalışılan işçi-saat toplamı (saat)	Çalışanların yıllık ortalama sayısının Türkiye içindeki payı (%)
İstanbul	3.708	300.882	300.617	1.732.351.813	696.313.133	27,44
İzmir	1.040	90.643	90.521	608.547.968	205.527.957	8,27
Ankara	842	55.711	55.620	379.963.889	127.450.933	5,08

* Özel sektöre ait bir ve iki işyerine ait bilgiler gizlilik ilkesi gereği verilmemiştir.

Kaynak : TÜİK, 2005

Tablo 1.9.'da seçilmiş bazı iller itibariyle ülke illerinin sıralandığı veriler irdelendiğinde, Ankara'nın, 9. sırada olduğu ve cari fiyatlar bazında İstanbul ile arasında 311 \$, İzmir ile arasında 463 \$ fark olduğu görülmektedir. Bu durum Ankara'daki refah düzeyinin İstanbul ve İzmir'den yaklaşık %10-15 oranında geride olduğu biçiminde de yorumlanabilir. Ülke ortalamasından 606 \$ daha fazla bir kişi başı gayri safi yurt içi hasılanın gerçekleştiği Ankara'da, kentin ekonomisi ülkenin diğer önde gelen kentleri ile kıyaslandığında önemli bazı eksiklikler ve kırılmalara sahip görünmektedir. Ankara'da üretim ekonomisi, sanayi, istihdamı ve imalat sanayi alanındaki yetersizliklerinden kaynaklanan sorunların, kent ekonomisine, kentlilerin yaşam kalitesine ve refah düzeyine ve kentin, ülke ve bölgesine sunduğu hizmetler bağlamındaki yeri ve potansiyeline ilişkin bazı müdahalelerin de gerekliliği sonucunu doğurmaktadır.

Kentin sosyo-ekonomik yapısını çözümlenebilmek ve ülke ve bölgesi ile kıyaslayabilmek anlamında, hanehalkı büyüklüğü verileri de çok önemli bir yer tutmaktadır. Ülke genelinde hanehalkı büyüklükleri büyükten küçüğe sıralandığında Ankara, 69. sıradadır. Bir başka deyişle, hanehalkı büyüklüğünün küçük olması, en gelişmiş kent olarak yorumlandığında, Ankara 13. sıradadır. Ankara, İstanbul ve İzmir'deki hanehalkı büyüklüklerinin değişimi, 1990 ve 2000 yılı nüfus sayımlarına göre analiz edildiğinde; 1990 yılı itibariyle 4,23 ortalama ile 3 büyük kent içinde en yüksek hanehalkı büyüklüğüne sahip olan Ankara'da, 2000 yılına gelindiğinde ülkedeki kentleşme hızının artması, doğurganlık oranının düşmesi yönündeki genel eğilimlere paralel olarak tüm kentlerde düşen hanehalkı büyüklüğü azalmıştır. İstanbul ve İzmir'de de bu oranın düştüğü gözlenmekle birlikte, Ankara'daki düşüş, İstanbul ve İzmir'deki düşüşten daha hızlı gerçekleşmiştir. Bu 10 yılda Ankara, İstanbul'un hanehalkı büyüklüğünü geçerek, 3,82'ye düşmüş, 1990 yılı itibariyle İzmir'le arasındaki 0,37 puanlık fark, 2000 yılı itibariyle 0,24 puana inmiştir (Tablo. 1.10.a/b).

Hanehalkı verilerindeki düşüş, Ankara'daki kentleşme hızı, doğurganlık oranı ve nüfus artış hızlarındaki azalmalar ile konut ve inşaat sektörünün gelişmesine de bağlı görünmektedir. Kentin genel sosyo-ekonomik yapısındaki bu gelişmenin de iyi çözümlenmesi gerekmektedir.

Ülke kentlerinin gelişmişliklerini belirlemek amacıyla DPT tarafından yapılan performans analizi verileri, Ankara kentinin ülke ve bölgesi içindeki yeri ve belirli göstergeler bazında konumunu algılayabilme anlamında önemli bir derinlik sunmaktadır. Buna göre; Başkent Ankara, genel gelişmişlik sıralaması içinde ülkenin en gelişmiş 2. kenti olarak ön plan çıkmakta, doğurganlık hızı en düşük 8. il, tarım iş kolundaki istihdamın düşüklüğü bağlamında 2. il, Ticaret işkolundaki istihdamda 4. il, Mali kurumlar istihdamında 1. il, ücretli çalışan istihdamında 2. il, işverenler bazında 3. il, liseler okullaşma oranında 1. il, üniversite mezunları sıralamasında 1. il, kişi başına düşen hekim ve diş hekimi sayısında 1. il, kişi başına düşen yatak sayısında 6. il, imalat sanayi işyeri sayısı bazında 3. il, bu işyerlerinin kişi başına katma değeri bazında 21. il, Gayrisafi yurt içi hasıla payında 2. il, banka şube sayısı bazında 2. il, kişi başına banka mevduatı bazında 1. il, Kişi bazına gelir ve kurumlar vergisi bazında 2. il, kişi başına ihracat miktarında 25, ithalat miktarında 13. il olarak görünmektedir.

Tablo. 1.9. : Seçilmiş Bazı İllerde, Kişi Başına Düşen Gayri Safi Yurtiçi Hasıla, 2001

BÖLGE ADI	Cari fiyatlarla Kişi Başına Düşen Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (YTL)	Cari fiyatlarla Kişi Başına Düşen Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (\$)	Satınalma Gücü Paritesine göre kişi başına GSYİH (\$)
81 Ağrı	688	568	1.623
70 Adıyaman	1.112	918	2.623
64 Erzurum	1.286	1.061	3.032
60 Çankırı	1.376	1.136	3.246
55 Afyon	1.530	1.263	3.608
54 Diyarbakır	1.591	1.313	3.752
50 Uşak	1.739	1.436	4.102
45 Trabzon	1.824	1.506	4.302
40 Karabük	1.923	1.587	4.534
39 Gaziantep	1.929	1.593	4.550
38 Çorum	2.003	1.654	4.724
37 Samsun	2.035	1.680	4.799
36 Elazığ	2.065	1.704	4.869
35 Hatay	2.128	1.757	5.018
31 Kayseri	2.188	1.806	5.160
30 Kilis	2.201	1.817	5.191
25 Aydın	2.444	2.017	5.763
24 Sakarya	2.554	2.108	6.023
23 Nevşehir	2.564	2.117	6.048
22 Denizli	2.584	2.133	6.093
21 Artvin	2.588	2.137	6.104
20 Antalya	2.657	2.193	6.266
19 Çanakkale	2.829	2.335	6.672
18 Adana	2.834	2.339	6.683
17 Edirne	2.911	2.403	6.865
16 Mersin	2.970	2.452	7.005
15 Manisa	2.978	2.459	7.024
14 Tekirdağ	3.026	2.498	7.137
13 Bursa	3.037	2.507	7.163
12 Eskişehir	3.044	2.513	7.178
11 Bilecik	3.131	2.584	7.383
10 Kırıkkale	3.301	2.725	7.784
9 Ankara	3.333	2.752	7.861
8 Zonguldak	3.597	2.969	8.483
7 İstanbul	3.711	3.063	8.752
6 İzmir	3.894	3.215	9.185
5 Muğla	4.007	3.308	9.450
4 Yalova	4.195	3.463	9.893
3 Kırklareli	4.349	3.590	10.256
2 Bolu	5.106	4.216	12.043
1 Kocaeli	7.468	6.165	17.612
Türkiye Ort.	2.600	2.146	6.132

Kaynak: DİE, 2001

Tablo. 1.10.a. : Toplam Hanehalkı Nüfusu, Hanehalkı Sayısı ve Ortalama Hanehalkı Büyüklüğü, 1990

YIL	BÖLGE ADI	Toplam nüfus	Toplam hanehalkı nüfusu	Toplam hanehalkı sayısı	Toplam nüfusa göre Ortalama hanehalkı büyüklüğü	Toplam hanehalkı nüfusuna göre ortalama hanehalkı büyüklüğü
1990	İstanbul	7.195.773	6.778.250	1.637.941	4,39	4,14
1990	İzmir	2.694.770	2.511.786	650.391	4,14	3,86
1990	Ankara	3.236.378	3.066.948	724.813	4,47	4,23

Kaynak : TÜİK, 2005

Tablo. 1.10./b. : Toplam Hanehalkı Nüfusu, Hanehalkı Sayısı ve Ortalama Hanehalkı Büyüklüğü, 2000

YIL	BÖLGE ADI	Toplam nüfus	Toplam hanehalkı nüfusu	Toplam hanehalkı sayısı	Toplam nüfusa göre Ortalama hanehalkı büyüklüğü	Toplam hanehalkı nüfusuna göre ortalama hanehalkı büyüklüğü
2000	İstanbul	10.018.735	9.822.210	2.550.607	3,93	3,85
2000	İzmir	3.370.866	3.304.379	922.729	3,65	3,58
2000	Ankara	4.007.860	3.887.844	1.018.371	3,94	3,82

Kaynak : TÜİK, 2005

Tablo. 1.11. : Ankara İli Gelişmişlik Performansı

ANKARA İLİ GELİŞİMİŞLİK PERFORMANSI						
Sosyo-ekonomik Gelişmişlik Sıralaması (2003) (81 il içinde).....2						
DEĞİŞKEN	YIL	BİRİM	ANKARA	İÇ ANADOLU BÖLGESİ	TÜRKİYE	SIRA (81 il içinde)
DEMOGRAFİK GÖSTERGELER						
1 Toplam Nüfus	2000	KİŞİ	4.007.860	11.608.868	67.803.927	2
2 Şehirleşme Oranı	2000	YÜZDE	88,34	69,25	64,90	2
3 Yıllık Ortalama Nüfus Artış Hızı	1990-2000	BİRDE	21,37	15,78	16,28	19
4 Nüfus Yoğunluğu	2000	KİŞİ/KM ²	163,45	63	88	10
5 Doğurganlık Hızı	2000	ÇOCUK SAYISI	1,90	2,54	2,53	74
6 Ortalama Hanehalkı Büyüklüğü	2000	KİŞİ	3,82	4,42	4,50	69
İSTİHDAM GÖSTERGELERİ						
7 Tarım İşkolunda Çalışanların Toplam İstihdama Oranı	2000	YÜZDE	16,21	46,81	46,38	80
8 Sanayi İşkolunda Çalışanların Toplam İstihdama Oranı	2000	YÜZDE	13,41	10,55	13,35	17
9 Ticaret İşkolunda Çalışanların Toplam İstihdama Oranı	2000	YÜZDE	13,81	8,90	9,67	4
10 Mali Kurumlar İşkolunda Çalışanların Toplam İstihdama Oranı	2000	YÜZDE	8,79	4,01	3,11	1
11 Ücretli Çalışanların Toplam İstihdama Oranı	2000	YÜZDE	72,06	45,07	43,52	2
12 Ücretli Çalışan Kadınların Toplam İstihdama Oranı	2000	YÜZDE	16,86	8,52	8,81	2
13 İşverenlerin Toplam İstihdama Oranı	2000	YÜZDE	3,93	2,53	2,61	3
EĞİTİM GÖSTERGELERİ						
14 Okur Yazar Nüfus Oranı	2000	YÜZDE	93,26	90,32	87,30	2
15 Okur Yazar Kadın Nüfusun Toplam Kadın Nüfusuna Oranı	2000	YÜZDE	89,32	84,96	80,62	2
16 Üniversite Bitirenlerin Okul Bitirenlere Oranı	2000	YÜZDE	16,86	10,31	8,42	1
17 İktisadi Bilimler Okullaşma Oranı	2000-2001	YÜZDE	108,19	92,95	98,01	12
18 Liseler Okullaşma Oranı	2000-2001	YÜZDE	59,91	41,58	36,92	1
19 Meslek Liseleri Okullaşma Oranı	2000-2001	YÜZDE	28,45	21,69	20,49	19
SAĞLIK GÖSTERGELERİ						
20 Bebek Ölüm Oranı	2000	BİRDE	36,00	41,77	43,00	66
21 Onbin Kişiyeye Düşen Hekim Sayısı	2000	KİŞİ	32	17	13	1
22 Onbin Kişiyeye Düşen Diş Hekimi Sayısı	2000	KİŞİ	6,0	2,9	2,2	1
23 Onbin Kişiyeye Düşen Eczane Sayısı	2000	ADET	4,5	3,1	2,9	3
24 Onbin Kişiyeye Düşen Hastane Yatağı Sayısı	2000	HASTANE YATAĞI	38	26	23	6
SANAYİ GÖSTERGELERİ						
25 Organize Sanayi Bölgesi Parsel Sayısı	2000	PARSEL	13.041	16.399	28.726	1
26 Küçük Sanayi Sitesi İşyeri Sayısı	2000	ADET	2.526	17.106	81.302	8
27 İmalat Sanayi İşyeri Sayısı	2000	ADET	850	1.620	11.118	3
28 İmalat Sanayi Yıllık Çalışanlar Ortalama Sayısı	2000	KİŞİ	59.127	148.070	1.130.488	5
29 İmalat Sanayi Kurulu Güç Kapasite Miktarı	2000	BEYGİR GÜCÜ	462.069	1.711.732	13.478.078	8
30 Fert Başına İmalat Sanayi Elektrik Tüketimi	2000	KWS	189	348	550	45
31 Fert Başına İmalat Sanayi Kalma Değeri	2000	MİLYON TL	264	251	350	21
TARIM GÖSTERGELERİ						
32 Kırsal Nüfus Başına Tarımsal Üretim Değeri	2000	MİLYON TL	1.641	1.410	1.124	15
33 Tarımsal Üretim Değerinin Türkiye İçindeki Payı	2000	YÜZDE	2,87	18,81	100,00	8
İNŞAAT GÖSTERGELERİ						
34 Daire Sayısı	2000	ADET	1.128.625	2.783.819	16.235.830	3
35 Borulu Su Tesisatı Bulunan Daire Oranı	2000	YÜZDE	99	96	97	6
MALİ GÖSTERGELER						
36 Gayri Safi Yurt İçi Hasıla İçindeki Payı	2000	YÜZDE	8,33	16,96	100,00	2
37 Fert Başına Gayri Safi Yurt İçi Hasıla	2000	MİLYON TL	2.588	1.820	1.837	8
38 Banka Şube Sayısı	2000	ADET	672	1266	7796	2
39 Fert Başına Banka Mevduatı	2000	MİLYON TL	3.299	1.347	939	1
40 Toplam Banka Mevduatı İçindeki Payı	2000	YÜZDE	20,77	24,57	100,00	2
41 Toplam Banka Kredileri İçindeki Payı	2000	YÜZDE	17,77	21,29	100,00	2
42 Kırsal Nüfus Başına Tarımsal Kredi Miktarı	2000	MİLYON TL	873	192	138	2
43 Fert Başına Sınal, Ticari Ve Turizm Kredileri Miktarı	2000	MİLYON TL	1.223	489	392	2
44 Fert Başına Belediye Giderleri	2000	MİLYON TL	140	90	82	3
45 Fert Başına Genel Bütçe Gelirleri	2000	MİLYON TL	1.088	449	454	3
46 Fert Başına Gelir Ve Kurumlar Vergisi Miktarı	2000	MİLYON TL	467	198	165	2
47 Fert Başına Kamu Yatırımları Miktarı	1995-2000	MİLYON TL	426	276	248	11
48 Fert Başına Teşvik Belirli Yatırım Tutarı	1995-2000	MİLYON TL	1.754	2.002	2.658	28
49 Fert Başına İhracat Miktarı	1995-2000	A&B DOLAR	605	407	2.249	25
50 Fert Başına İthalat Miktarı	1995-2000	A&B DOLAR	2.538	1.345	3.957	13
ALTYAPI GÖSTERGELERİ						
51 Kırsal Yerleşmelerde Asfalt Yol Oranı	2000	YÜZDE	65,43	60,74	45,23	30
52 Yeterli İçme Suyu Gösterilen Nüfus Oranı	2000	YÜZDE	98,54	94,90	84,98	8
53 TCK Asfalt Yol Oranı	2000	YÜZDE	97,43	95,80	91,28	26
DİĞER GÖSTERGELER						
54 Onbin Kişiyeye Düşen Özel Otomobil Sayısı	2000	ADET	1.614	884	652	1
55 Onbin Kişiyeye Düşen Motorlu Kara Taşıtı Sayısı	2000	ADET	2.033	1.288	1.056	1
56 Fert Başına Elektrik Tüketim Miktarı	2000	MWS	1,2	1,1	1,4	29
57 Fert Başına Telefon Kontör Değeri	2000	ADET	3.140	1.850	1.852	3
58 Yeşil Karlı Kişi Oranı	2000	YÜZDE	6	14	15	80

Kaynak : DPT, Bölgesel Gelişme ve Yapısal Uyum Gn. Md., 2005

DPT gelişmişlik göstergesi analizi, 1996 ve 2003 yılları arasında tekrarlanmış olup, Ankara ili her iki dönemde de 2. sırada yer almaktadır. İllerin sosyo-ekonomik gelişmişlik seviyesine bakıldığında 2003 yılında yapılan araştırmada 81 il arasından Ankara 2. sırada yer almaktadır. Tablo 1.12 de ilk 15 il görülmektedir.

Tablo 1. 12 : Gelişmişlik Endeksine Göre Kademeli İl Grupları

İLLER	1996 ARAŞTIRMASI		2003 ARAŞTIRMASI		SIRA DEĞİŞİMİ
	SIRA	ENDEKS	SIRA	ENDEKS	
İstanbul	1	4,87902	1	4,80772	0
Ankara	2	3,32447	2	3,31483	0
İzmir	3	2,70798	3	2,5241	0
Kocaeli	4	1,74564	4	1,94329	0
Bursa	5	1,56168	5	1,6789	0
Eskişehir	6	1,01024	6	1,10368	0
Antalya	7	0,97902	9	0,91448	-2
Tekirdağ	8	0,91211	7	1,05893	1
Adana	9	0,825	8	0,94901	1
Mersin	10	0,69205	16	0,51934	-6
Muğla	11	0,6259	12	0,71238	-1
Aydın	12	0,57221	21	0,42025	-9
Balıkesir	13	0,5665	14	0,5654	-1
Kırklareli	14	0,55447	10	0,86287	4
Kayseri	15	0,53059	18	0,47749	-3

Kaynak:İllerin ve Bölgelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması, DPT, 2003

Türkiye genelinde, incelenen ilçeler kapsamında (872 ilçe), fert başına genel bütçe gelirinine göre ilk 25 ilçe içerisinde Kazan 454.986 bin TL ile 19. sırada , Akyurt 447.868 bin TL ile 21. sırada ve Elmadağ 445.003 bin TL ile 23. sırada yer almaktadır. Tarımsal üretim değerinin ülke içindeki payına göre ise Çamlıdere İlçesi son 20. sırada (872 ilçe içinde 852. sırada) yer almaktadır.

Tablo 1. 13 : Gelişmişlik Endeksine Göre Kademeli İlçe Grupları

1996				2003				
Sıra No	İlçe adı	Puanı	Gelişmişlik Grubu	Sıra No	İlçe adı	Puanı	Gelişmişlik Grubu	Sıra Değişimi
85	Gölbaşı	1.312.511	2		Büyükşehir			
95	Polatlı	1.178.299	2	48	Kazan	178.712	2	58
101	Elmadağ	1.102.280	2	92	Elmadağ	115.308	2	9
104	Çubuk	1.066.165	2	94	Akyurt	113.339	2	170
106	Kazan	1.003.725	2	105	Polatlı	106.823	2	-10
137	Beypazarı	0,737146	3	129	Çubuk	0,88645	2	-25
154	Şereflikoçhisar	0,592412	3	158	Beypazarı	0,67674	2	-21
190	Çamlıdere	0,388883	3	185	Şkoçhisar	0,50530	3	-31
195	Ayaş	0,366418	3	202	Nallıhan	0,41900	3	12
214	Nallıhan	0,303551	3	249	Kızılcahamam	0,20565	3	-8
241	Kızılcahamam	0,161242	3	253	Ayaş	0,20084	3	-58
266	Akyurt	0,102583	3	307	Çamlıdere	0,05674	3	-117
368	Güdül	-0,139908	4	350	Güdül	-0,06416	3	18
370	Kalecik	-0,144633	4	355	Evren	-0,07434	3	127
482	Evren	-0,354781	4	435	Kalecik	-0,20465	3	-65
504	Bala	-0,402995	4	585	Haymana	-0,47536	4	-85
505	Haymana	-0,403998	4	601	Bala	-0,50651	4	-97

Kaynak: İlçelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması (2004) DPT, 2004

Ankara merkez ilçelerinin sıralama dışı tutulduğu ilçelerarası sınıflandırmada, Gölbaşı, Mamak başta olmak üzere, önemli eşitsizlikleri ve kısıtları olan ilçelerin de yer bulması beklenmektedir. Bu nedenle, metropoliten kenti oluşturan ilçeler gelişmiş kabul edilmemeli, bu ilçeler için de özel program alanları tespit edilerek hayata geçirilmelidir.

İlçelerarası sıralamada yer bulan ilçeler içinde ise, Kazan, Elmadağ ve Akyurt ile başlayan bir grupta, sanayi gelişimine paralel bir gelişme sıralaması yeri alındığını göstermektedir. Özellikle 1990'dan 2000'e ulaşıldığı dönemde Kazan'ın sıralamada 48, Akyurt'un ise 170 basamak atlaması, sanayi gelişimleri ile ilişkilendirilebilir. Buna karşın, Bala, Kalecik, Haymana ve Çamlıdere'de keskin bir düşüş görülmektedir.

Aynı veriler, kırsal yerleşmelerde asfalt oranı bakımından ülkenin Başkentinin ancak 30. sırada olduğunu göstermekte, kişi başına düşen özel otomobil, motorlu kara taşıtı bazında ise Ankara'nın 1. sırada olduğu görülmektedir. Kişi başına elektrik tüketimi bazında ancak 29. olabilen Ankara, kişi başına belediye giderleri ve genel bütçe gelirleri bazında ise 3. sırada görünmektedir. Tüm bu veriler, kentin genel sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel düzeyi hakkında bir bilgi vermektedir. Bu verilerden anlaşılan;

- Kişi başına gelir ve refah oranı, kentin ekonomik hacmi ve potansiyeli ile kıyaslandığında olması gereken yerde görülmeyen ve geliştirilmesi anlamında, kentin yapı ve değerleri ile uyumlu yeni yoğunlaşma alanlarında özendirilmesi gereken,
- Eğitim düzeyi yüksek, bu yetişmiş insan sermayesini teknoloji yoğun bir üretimde yeterince aktif kullanmayan,
- İmalat sanayi üretimi yetersiz, bu açığı teknoloji yoğun, bilgi üreten, öğrenen ve paylaşan bir kent olarak kapatabilecek,
- Sağlık sektöründeki yetişmiş işgücünü daha aktif değerlendirebilecek bir potansiyeli olan,
- Hizmetler sektörü ve özellikle yönetici hizmetler, mali işler alt kolunda ülkenin en uzmanlaşmış kenti olarak, bu potansiyeli daha verimli kullanabilecek fırsatları yaratması gereken,
- İnşaat ve konut sektöründeki ivmeleri, arsa spekülasyonuna indirgenmiş faaliyetler olmaktan çıkaracak üreten bir kent ekonomisine dönüştürecek,
- Başkentlik işlevleri ve kamu kurumlarının anlam ve değerini verdiği kent ekonomisini bu çerçevede güçlendirirken, sadece kamuya bağlı kırılganlıklardan kurtaracak açılımları yapması öngörülen, yeni uzmanlaşmalar yaratması gereken,

bir kentsel yapı oluştuğudur.

Ayrıca 2007 yılı başında PriceWaterHouseCoopers adlı uluslararası bir danışmanlık şirketi tarafından yayınlanan Dünya kentlerinin ekonomik kapasiteleri ve hacimleri bağlamında 2005 yılı verilerine dayalı sıralamaya göre, Ankara, Dünyanın en büyük 94. ekonomisine sahip kentidir. Aynı listede İstanbul 34, İzmir ise, 117. sıradadır. 42 milyon \$'lık ekonomik hacminin yıllık %5'lik büyüme hızıyla Ankara'yı 2020 yılında Dünyanın 87. büyük ekonomisi yapacağı tahmin edilen araştırma, İstanbul'u aynı yıl için, 27., İzmir'i ise, 114. sırada öngörmektedir. 2020 yılı için Ankara'yı 87 milyon \$'lık bir ekonomik hacme çıkacağı yönünde öngören bu analiz verileri, Ankara kentinin kendisine koyduğu ekonomik veriler bağlamında önemlidir.

Bu plan ve sonrası için tanımlanan süreç; Ankara kentinin tarımsal anlamdaki potansiyelini daha etkin ve organize biçimde değerlendirmesini, organize sanayi alanlarının tespiti bağlamında yaratılmış kapasitelerin üretime dönüştürülebilmesini, teknoloji yoğun üretim ve bilişim, yazılım, araştırma-geliştirme alanındaki özel uzmanlaşmaların özendirilmesini, bilimsel altyapı ve üniversitelerin etkin biçimde değerlendirilebileceği bir işbirliği mekanizması oluşturulmasını, eğitim, sağlık sektörlerindeki uzmanlaşan yapısı pekiştirilen bir Başkent, inşaat-müteahhitlik hizmetleri bağlamında ülkenin merkezi olarak Ankara'yı, insan ve sosyal sermayesi üzerine yatırım yaparak güçlenen, sosyo-ekonomik kırılganlıklarını azaltan, dengeli ve eşitsizlikleri giderecek bir sosyal kalkınma programıyla, Cumhuriyetin 100. yılında Dünyanın en büyük 70 kent ekonomisi içine sokmayı hedeflemektedir.

Tablo. 1.14. : Dünya Kent Ekonomileri 2005 Büyüklükleri ve 2020 Projeksiyonları

Rank	Cities ranked by estimated 2005 GDP at PPPs	Est. GDP in 2005 (\$bn at PPPs)	Cities ranked by projected 2020 GDP at PPPs	Est. GDP in 2020 (\$bn at 2005 PPPs)	Real GDP growth rate (% pa: 2006-20)	GDP growth ranking (out of 151)	Rank	Cities ranked by estimated 2005 GDP at PPPs	Est. GDP in 2005 (\$bn at PPPs)	Cities ranked by projected 2020 GDP at PPPs	Est. GDP in 2020 (\$bn at 2005 PPPs)	Real GDP growth rate (% pa: 2006-20)	GDP growth ranking (out of 151)
1	Tokyo	1191	Tokyo	1602	2.0%	140	51	Delhi	93	Pusan	165	3.8%	77
2	New York	1133	New York	1561	2.2%	135	52	Tel Aviv-Jaffa	92	Bogota	163	4.3%	66
3	Los Angeles	639	Los Angeles	886	2.2%	134	53	Santiago	91	Santiago	160	3.8%	76
4	Chicago	460	London	708	3.0%	92	54	Cleveland	90	Monterrey	157	4.8%	55
5	Paris	460	Chicago	645	2.3%	129	55	Bangkok	89	Baltimore	157	2.4%	121
6	London	452	Paris	611	1.9%	144	56	Tehran	88	Tel Aviv-Jaffa	153	3.5%	80
7	Osaka/Kobe	341	Mexico City	608	4.5%	63	57	Portland	87	St Petersburg	151	3.9%	75
8	Mexico City	315	Philadelphia	440	2.3%	128	58	Bogota	86	St Louis	146	2.5%	112
9	Philadelphia	312	Osaka/Kobe	430	1.6%	147	59	St Petersburg	85	Tampa/St Petersburg	142	2.5%	109
10	Washington DC	299	Washington DC	426	2.4%	124	60	Guangzhou	84	Johannesburg	131	3.4%	84
11	Boston	290	Buenos Aires	416	3.6%	78	61	Pittsburgh	80	Lisbon	130	3.3%	85
12	Dallas/Fort Worth	268	Boston	413	2.4%	125	62	Riyadh	80	Cleveland	129	2.4%	119
13	Buenos Aires	245	Sao Paulo	411	4.1%	69	63	Lisbon	79	Belo Horizonte	129	4.6%	58
14	Hong Kong	244	Hong Kong	407	3.5%	82	64	Vancouver	79	Portland	128	2.6%	102
15	San Francisco/Oakland	242	Dallas/Fort Worth	384	2.4%	116	65	Johannesburg	79	Vienna	127	2.1%	137
16	Atlanta	236	Shanghai	360	6.5%	8	66	Monterrey	78	Karachi	127	5.8%	39
17	Houston	235	Seoul	349	3.2%	87	67	Stockholm	76	Dhaka	126	6.1%	30
18	Miami	231	Atlanta	347	2.6%	105	68	Cape Town	75	Lima	123	4.2%	68
19	Sao Paulo	225	San Francisco/Oakland	346	2.4%	123	69	Berlin	75	Vancouver	121	2.9%	94
20	Seoul	218	Houston	339	2.5%	111	70	Athens	73	Cape Town	121	3.3%	86
21	Toronto	209	Miami	331	2.4%	122	71	Birmingham	72	Stockholm	121	3.2%	90
22	Detroit	203	Toronto	327	3.0%	93	72	Fukuoka	72	Guadalajara	119	4.6%	57
23	Madrid	188	Moscow	325	4.0%	72	73	Manchester	69	Pittsburgh	115	2.4%	120
24	Seattle	186	Mumbai (Bombay)	300	6.0%	35	74	Lima	67	Tianjin	112	6.3%	14
25	Moscow	181	Madrid	299	3.2%	89	75	Belo Horizonte	65	Jiddah	111	4.8%	53
26	Sydney	172	Detroit	287	2.3%	127	76	Guadalajara	60	Bangalore	110	6.2%	25
27	Pheonix	156	Istanbul	287	5.2%	44	77	Hamburg	58	Dublin	99	4.8%	56
28	Minneapolis	155	Seattle	269	2.5%	113	78	Turin	58	Ho Chi Min City	98	6.5%	7
29	San Diego	153	Beijing	259	6.6%	4	79	Lyon	56	Birmingham	96	2.0%	143
30	Rio de Janiero	141	Metro Manila	257	5.9%	36	80	Jiddah	55	Wuhan	96	6.4%	13
31	Barcelona	140	Rio de Janiero	256	4.1%	70	81	Karachi	55	Fukuoka	96	2.0%	142
32	Shanghai	139	Sydney	256	2.7%	100	82	Dhaka	52	Manchester	96	2.2%	132
33	Melbourne	135	Jakarta	253	6.5%	9	83	Munich	50	Hyderabad	92	6.1%	28
34	Istanbul	133	Delhi	229	6.2%	26	84	Dublin	49	Chennai (Madras)	91	6.0%	34
35	Denver	130	Pheonix	228	2.5%	107	85	Leeds	48	Athens	91	1.5%	148
36	Singapore	129	Guangzhou	227	6.9%	2	86	Warsaw	48	Berlin	88	1.1%	150
37	Mumbai (Bombay)	126	Minneapolis	224	2.5%	114	87	Tianjin	45	Ankara	87	5.0%	48
38	Rome	123	Kolkata (Calcutta)	224	5.9%	37	88	Bangalore	45	Chongqing	87	6.3%	22
39	Montreal	120	San Diego	220	2.4%	115	89	Porto Alegre	44	Lyon	85	2.8%	96
40	Milan	115	Singapore	218	3.6%	79	90	Helsinki	43	Turin	84	2.5%	108
41	Baltimore	110	Cairo	212	5.3%	43	91	Naples	43	Porto Alegre	82	4.3%	67
42	Metro Manila	108	Barcelona	201	2.4%	117	92	Budapest	43	Brasilia	82	5.1%	45
43	St Louis	101	Melbourne	200	2.6%	101	93	Zurich	42	Warsaw	80	3.5%	81
44	Beijing	99	Denver	190	2.6%	106	94	Ankara	42	Ahmadabad	78	6.2%	24
45	Cairo	98	Rome	187	2.9%	95	95	Amsterdam	42	Hamburg	78	2.0%	141
46	Jakarta	98	Bangkok	180	4.8%	54	96	Auckland	41	Recife	77	4.4%	65
47	Tampa/St Petersburg	97	Montreal	180	2.8%	98	97	Copenhagen	41	Pune	76	6.3%	16
48	Pusan	95	Milan	174	2.8%	97	98	Recife	41	Lagos	76	6.2%	23
49	Kolkata (Calcutta)	94	Tehran	172	4.5%	61	99	Rotterdam	40	Salvador	75	4.6%	60
50	Vienna	93	Riyadh	167	5.0%	47	100	Brussels	39	Munich	73	2.6%	104

Kaynak : PriceWaterHouseCoopers,2007, UK Economic Outlook, March, 2007, England.